

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

27 פברואר 2022

ע"א 10265-12-21 זמיר נ' סעדיה

בפני כב' הנשיא אברהם אברהם

המערער ניסים זמיר

נגד

המשיב שמואל סעדיה, עו"ד
ע"י ב"כ עוה"ד המפל עמית

ערעור על פסק דין מיום 22.10.2021 של בית משפט השלום בנצרת (כב' הרשם
הבכיר מ' דורפמן) בתא"מ 4629-08-20

פסק דין

רקע

1. המערער, אשר מגדיר עצמו כפעיל חברתי, הגיש תביעת פיצויים לפי חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965 (להלן גם החוק) נגד מי שכינה באותה עת כראש עיריית בית שאן. המשיב ייצג את ראש העירייה בהליך (שטרם הסתיים). סמוך לאחר מכן הגיש ראש העירייה תביעת לשון הרע נגד המערער בגין מספר התבטאויות כלפיו ברשת הפייסבוק (ת"א 10530-06-17), וגם שם ייצג אותו המשיב. התובענה נדחתה, ובעקבות הדחיה כתב המערער בדף הפייסבוק הציבורי של המשיב: "על הפנים מפסידן". בעקבות כך הגיש המשיב נגד המערער תביעה לפי חוק איסור לשון הרע, כשהוא טוען כי הפרסום פגע בשמו הטוב. כב' הרשם הבכיר בבית המשפט קמא סבר כי הפרסום אכן הווה הוצאת דיבה העשוי לפגוע בשמו של המשיב, ולכן קיבל את תביעתו וחייב את המערער לשלם לו פיצויים בסך של 10,000 ₪, בשל הפגיעה בשמו הטוב ובפרנסתו. בדרכו לתוצאה זו קבע כב' הרשם הבכיר: "אומנם כל אדם רשאי לפרסם ביקורת שלילית על אדם כזה או אחר אשר מעניק שירות בתחום מומחיותו, אך גם ביקורת שלילית כזו אמורה להיות מנוסחת באופן ענייני ולא פוגעני. יתרה מכך, ביקורת, גם אם היא שלילית, נכתבת לרוב על ידי אדם אשר השתמש אישית בשירותיו של המבוקר. אך במקרה שלפנינו, הנתבע מעולם לא יוצג על ידי התובע ולא השתמש בשירותיו המקצועיים." אחר כך פנה בית המשפט קמא לבחון קיומה של הגנה למערער מכוח החוק, ולא מצא כי הוא עשוי לחסות תחת איזו מהן. הגנת אמת בפרסום נדחתה, שכן לא ניתן לבסס קביעה המגדירה את רמת המקצועיות של המשיב. נדחתה גם הגנת תום הלב הקבועה בסעיף 15(4) שבחוק, מן הטעם שכעורך דין אין המשיב משמש באיזה מן התפקידים הציבוריים המנויים בהוראת החוק.

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

27 פברואר 2022

ע"א 10265-12-21 זמיר נ' סעדיה

2. על פסק דין זה מלין המערער בערעורו שבפניי. בליבו של הערעור עומדת הטענה, כי דבריו
היו בבחינת הבעת דעה ביקורתית לגיטימית, וזו מותרת בחוק. מנגד מבקש המשיב לדחות את
הערעור, וטוען כי דברי המערער היו בבחינת השתלחות בוטה בכיכר העיר (הדיגיטלית), כאשר
חטאו היחיד היה ייצוגו של יריבו בהליך משפטי.

דיון והכרעה

3. מתח מובנה קיים בין חופש הביטוי לבין הזכות לשם טוב. זכותו של אדם להתבטא
מסתיימת במקום שבו התבטאותו פוגע בזולתו. עם זאת, לא כל התבטאות פוגענית תחצה
את הגבול שבין המותר (חופש הביטוי) לבין האסור (לשון הרע). דבריו של המערער כלפי
המשיב ("על הפנים מפסידן") בהחלט אינם נעימים לאוזן, אלא שלהבנתי לא ניתן לראותם
יותר מאשר דברי גידוף או קללה שיצאו מפיו של המערער כלפי המשיב, שאינם מגיעים
כדי הוצאת דיבה. על סוג זה של פרסום אמר בית המשפט העליון (רע"א 10520/03 בן
גביר נ' דנקנר (12.11.06) מפי כב' השופט א' ריבלין):

"לא אמרתי – ואינני אומר – כי גידופים, קללות והתרסות אינם עשויים לבוא בגדר
לשון הרע... סינון קללה כלפי אדם, קבל עם ועדה, עלול לבזותו עד-מאד, ועל כן
להוות משום "לשון הרע". עם זאת, לא כל גידוף, ולא בכל הנסיבות, יקים עילת
תביעה מכוח חוק איסור לשון הרע. "קללות וגידופים מהווים לצערנו חלק מהחיים
החברתיים במדינה, ולפיכך קיים חשש שהכרה שיפוטית גורפת בגידופים כבל לשון
הרע' תביא להצפת בתי-המשפט בתביעות שזו עילתן. זאת ועוד: ככל שהשימוש
בגידופים שכיח יותר, כך נעשית פגיעתם לקשה פחות, עד כי אמירת גידופים
מסוימים בנסיבות מסוימות לא תגרום עוד לפגיעה ממשית" (שנהר, בספרו הנ"ל,
בעמ' 131, והאסמכתאות שם...).

דברי המערער כלפי המשיב דברי גידוף היו. כמובא מעלה, "לא כל גידוף, לא בכל
הנסיבות, יקים עילת תביעה...". דבריו הלקוניים של המערער כלפי המשיב אינם עשויים
לבסס עילת תביעה לפי חוק איסור לשון הרע. טעם זה לבדו די בו כדי לדחות את תביעת
המשיב.

4. למעלה מן הדרוש אוסיף, כי אפילו נניח שדברי המערער מהווים לשון הרע
כמשמעם בסעיף 1 לחוק, דעתי שונה בכל הכבוד מדעתו של כב' בית המשפט קמא בכל
הנוגע לקיומה של הגנת תום הלב למערער. דבריי מכוונים לסעיף 15(4) לחוק, וזו לשונו:

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

27 פברואר 2022

ע"א 10265-12-21 זמיר נ' סעדיה

1 "תהא זאת הגנה טובה אם ... הנתבע עשה את הפרסום בתום לב באחת הנסיבות

2 האלו:

3 (4) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע בתפקיד שיפוטי, רשמי או

4 ציבורי, בשירות ציבורי או בקשר לעניין ציבורי, או על אפיו, עברו, מעשיו

5 או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה התנהגות..."

6 כעולה מהוראת הסעיף, על מנת לחסות תחת הגנה זו, על המפרסם לקיים אחר שני תנאים

7 מצטברים: האחד, כי הפרסום נעשה בתום לב, והשני – כי הפרסום נעשה בגדר אחת מן החלופות

8 הנסיבתיות שמונה הוראת החוק (ע"א 354/76 עזבון שרף נ' שדות יעון כלכלי בע"מ, פ"ד לה(4)

9 175, 169 (1981).

10 5. אפתח בקיומו של התנאי השני דווקא. בית המשפט קמא סבר תנאי זה אינו מתקיים, מכיוון

11 שדברי המערער כלפי התנהגות המשיב לא נאמרו בגדר תפקיד שיפוטי, רשמי או ציבורי שלו, שהרי

12 אין הוא כי אם עורך דין שייצג את יריבו של המערער. ובכן להבנתי שלי, הרישא של הסעיף מונה

13 חלופות אחדות, ודי שאחת מהן תתקיים על מנת שתחול ההגנה. מילים אחרות, אפשר שהנפגע היה

14 בתפקיד שיפוטי, אפשר שהיה בתפקיד רשמי או ציבורי וכו', אך אפשר גם שהפרסום היה בקשר

15 לעניין ציבורי ("הבעת דעתה על התנהגות הנפגע ... בקשר לעניין ציבורי..."), משמע גם אם

16 הנפגע לא היה בתפקיד שיפוטי, ציבורי וכו'. פרשנות זו מתיישבת עם לשון החוק, ולטעמי גם

17 מקדמת את תכליתה של הוראת החוק, המבקשת לתת מחסה מפני תביעת לשון הרע למי שכל מעשיו

18 היו הבעת דעה בעניין ציבורי, גם אם הנפגע אינו נושא תפקיד ציבורי. חיזוק למסקנה פרשנית זו

19 ניתן לראות בדברי כב' השופטת ע' ארבל ברע"א 2572/04 פריג' נ' כל הזמן (16.06.08) (פסקה

20 18):

21 "הצדדים הכבירו מילים בשאלה האם מדובר בהבעת דעה על התנהגות

22 הנפגע בתפקיד רשמי או ציבורי או בשירות ציבורי, בכוונם לכך שהמבקש

23 שימש כמתמחה בפרקליטות מחוז ירושלים בעת הגשת התלונה. כשלעצמי,

24 איני רואה להידרש לנקודה זו. זאת, היות שאין מקום לספק לדידי כי המאמר

25 אינו אלא הבעת דעה על התנהגותו של הנפגע, המבקש, בקשר לעניין

26 ציבורי."

27 6. דברי המערער כלפי המשיב היו, כאמור, דברי ביקורת כלפי המשיב. דברי ביקורת על

28 עבודתו של עורך דין יש לראות כ"עניין ציבורי" בהקשר בו עוסק סעיף 15(4) לחוק (השוו ע"א

29 (נצ') 5001-02-18 סבטה פוגרבנוי נ' טל חמו (31.10.2018), שם הביעה לקוחה את דעתה אודות

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

27 פברואר 2022

ע"א 10265-12-21 זמיר נ' סעדיה

איכותה של פיצה שאותה רכשה מהתובע). בית המשפט קמא סבר כי ביקורת יכול להביע רק לקוח של התובע-הנפגע. לשיטתי אין להגביל את ההגנה כך שתגונן על הלקוח בלבד. הדברים אינם מתחייבים מלשון החוק, ואין כל טעם ראוי העשוי לתמוך במגבלה זו על חופש הביטוי.

7. התנאי השני מבין שני התנאים המצטברים של סעיף 15(4) לחוק מתקיים, אפוא, בענייננו. אנו פונים עתה לבחון האם מתקיים גם התנאי הראשון, משמע האם הפרסום נעשה בתום לב. סעיף 16(א) לחוק מספק לנו כלי ראייתי להוכחת קיומו של תום הלב בפרסום, וזו לשונו:

"הוכיח ... הנתבע שעשה את הפרסום באחת הנסיבות האמורות בסעיף 15 ושהפרסום לא חרג מתחום הסביר באותן נסיבות, חזקה עליו שעשה את הפרסום בתום לב."

הסבירות הנזכרת בס"ק 16(א) הנ"ל מושפעת, בין היתר, מתוכן הפרסום, מידת חומרתו, תפוצתו ואופיו, נסיבות המקרה ומערכת היחסים בין הצדדים (רע"א 6307/12 משה כהן נ' ד"ר זוהר דבורקין (11.11.2012)). על סבירות זו אמר בית המשפט העליון בעניין בן גביר הנ"ל:

"תנאי הסבירות לצורך חזקת תום הלב בענייננו מבקש לאזן בין חופש הביטוי להגנה על כבוד האדם ושמו הטוב. הוא מעמיד את תכליתה החברתית של ההגנה בהקשרה הספציפי, מול ערך ההגנה על שמו וכבודו של האדם. יסוד הסבירות בחזקת תום הלב מחייב בחינה של מידתה ואיכותה של הפגיעה, על רקע נסיבות המקרה, והערכה נורמטיבית האם הפגיעה ראויה להגנה (ע"א 5653/98 אמיליו פלוס נ' חלוץ פ"ד נה(5) 865, 900) ... להתנהגות המפרסם טרם הפרסום, בשעת הפרסום, ולאחריו משמעות בעלת משקל בהקשר לסבירות הפרסום. טיב הפרסום ותוכנו גם הם משליכים על סבירות הפרסום. פרסום שנועד כל כולו לפגוע, להעליב ולבזות עשוי להיחשב חורג מן הסביר, וחזרה על התבטאויות פוגעניות בהזדמנויות נוספות עשויה לשלול תום לב."

8. מכאן לענייננו: אשר לנסיבות בהן פורסמו דברי המערער נזכיר, כי בין ראש העירייה למערער מתנהלת מערכת יחסים מורכבת אשר גלשה להליכים משפטיים, שבהם מייצג המשיב את ראש העירייה. הפרסום בו עסקינן נעשה על רקע זה, ולאחר שאחד ההליכים שבין הניצים הסתיים בפסק דין לטובת המערער. זה הוא אם כן הרקע לפרסום. ומה היה הפרסום? לא היתה זו כי אם אמירה חד פעמית, קצרה ותמציתית לאמור: **"על הפנים מפסידן"**. הפרסום נעשה בדף הפייסבוק

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

27 פברואר 2022

ע"א 10265-12-21 זמיר נ' סעדיה

1 העסקי של המשיב תחת הלשונית "ביקורות", כלומר המשיב בחר ביודעין בפורמט המאפשר רישום
2 ביקורת אודותיו לכל החפץ בכך.
3 אלו הן הנסיבות בהן נעשה הפרסום. קשה להלום שפרסום לקוני שכזה, ובנסיבות שתוארו,
4 לא ימצא בתוך מתחם הסבירות עליו מדברת הוראת החוק. כאמור, דבריו של המערער בוודאי אינם
5 נעימים לאוזנו של המשיב, אך לא ניתן לראות בהם השתלחות החורגת מן המתחם שמאפשר חופש
6 הביטוי.

7 סוף דבר

8 9. לסיכום, את דבריו הלקוניים של המערער נגד המשיב ("על הפנים מפסידן") יש לראות
9 כדברי גידוף שאינם מגיעים כדי לשון הרע. ואפילו היינו רואים בהם כאלה, הדברים הם בבחינת
10 הבעת דעה על פעילותו של המשיב כעורך דין, שנאמרו בתוך התגוששות משפטית נמשכת בין
11 המערער לבין ראש העירייה שאותו מייצג המשיב. מכיוון שכך, הפרסום חוסה תחת הגנת תום הלב
12 שבסעיף 15(4) לחוק.
13 10. אשר על כן אני מקבל את הערעור, דוחה את תביעת המשיב נגד המערער, ומחייב את
14 המשיב לשלם למערער הוצאות משפט עבור ההתדיינות בשתי הערכאות בסך כולל של 10,000 ₪.

15

16

ניתן היום, כ"ו אדר א' תשפ"ב, 27 פברואר 2022, בהעדר הצדדים.

17

אברהם אברהם, נשיא

18

19

